

11) Zřícenina hradu Červená Hora

Asi jeden kilometr západně od obce Červená Hora se nacházejí nepatrné zbytky základů hradu, jenž byl součástí trojhradí Vízmburk, Červená Hora, Rýzmburk. To vzniklo k ochraně obchodní stezky vedoucí z Čech do Slezska. V letech 1291–1295 patřil hrad zemskému sudímu Sezimovi z Červené Hory, za husitských válek pak vlastnil hrad Hynek z Dubé, který byl přísným katolíkem a vyznamenal se nejvyšší krutostí vůči přívržencům kalicha. V odplatu oblehli roku 1427 sirotci hrad, vypálili jej a pobořili. Rozvalina nebyla již v následujících pěti staletích obnovena, naopak posloužila jako zásobárna kamene při stavbě silnice do Slatiny nad Úpou v roce 1888. Dnes je proto ze zbytků hradu zřetelné pouze věžiště, dále zbytek jižní hradby a zdívo jediné místnosti.

12) Slatinský most

Most se připomíná již ve druhé polovině 17. století v souvislosti s nehodou náhodské vrchnosti jedoucí na Boušín. Kronika obce Slatina nad Úpou uvádí: „Dne 2. července 1694 jel kníže Vavřinec Piccolomini se šesti koňmi v kočáře na poutní slavnost do Boušína. Most přes Úpu se prolomil a kníže s kočárem i koňmi propadl se mezi trámy a mostnice, kdež vězeti musel, až se lidé seběhli a všem pomohli. Nikomu ublíženo nebylo. Na památku postavena byla kaplička u mostu s vylíčením této události“. Tato kaplička byla zrestaurována v roce 2003 za finančního přispění Svazku obcí 1866. Obraz, který líčí tuto událost a je v kapličce umístěn, namaloval Stanislav Kulda z Náchoda.

Další kronikářská zmínka pochází z roku 1823, kdy po velké červnové bouři voda půl dřevěného mostu i s pilířem utrhla. V letech 1857–1858 se stavěl most znovu a vydržel spojit oba břehy Úpy až do roku 1897, kdy byl opět velkou vodou stržen. Na podzim tohoto roku byl ve stejných místech postaven nový, železný most. Vyhovoval až do roku 1938, ale když československá armáda ustupovala z opevnění na Žaltmanu, nosnost mostu již nevyhovovala. V roce 1945 poznala nedostatečnou nosnost sovětská vojska postupující od Odolova. Most byl úzký a modernějšímu provozu zcela nevyhovoval, v letech 1960–1963 byla proto provedena stavba nového mostu. Starý železný most si počkal na svou likvidaci až do roku 1993!

Justynčina stezka je pokračováním projektu „Naučné stezky za poznáním“, které Společnost pro záchranu Babiččina údolí připravuje ve spolupráci se Svazkem obcí 1866 a Muzeem Boženy Němcové v České Skalici.

Vážení návštěvníci,

čestí spisovatelé nebyli k našemu regionu nevšímaví. Vždy je lákala místní historie, tradovaná i zapsaná, a na základě její znalosti vytvořili nezapomenutelná díla. Když jste četli Babičku, Pana učitele či román U nás, „potkali“ jste postavy, které jste si možná zamilovali, nezapomněli na ně, byť od četby nějaký pátek utekl. Ty postavy nebyly zdaleka všechny vymyšlené. Jejich vzory chodily po kraji a zanechaly v něm hlubokou stopu. Projděte se po místech, kudy chodila židovská dívka Justynka... Justynčina stezka je značený pěší turistický okruh, sedm kilometrů dlouhý. Nástup na trasu doporučujeme u Slatinského mlýna, kde se nabízí možnost zaparkování automobilu.

1) Obec Slatina nad Úpou

Místo původně patřilo ke hradu Vízmburk vystavenému při řece Úpě v druhé polovině 13. století. Obec je připomínána od roku 1545. Název se odvozuje od slatin a močálů, které se tehdy v okolí nacházely. Dříve větší zemědělská obec hojně zastoupená památkami lidového stavitelství je dnes především místem pro rekreaci.

V obci stojí 42 chalup památkového významu. Slatinské chalupy patří jak k podorlickému, tak k podkrkonošskému typu stavení. Nej působivější stavbou ve vesnici je roubená zvonice z 18. století, postavená na gotických základech a osazená jedním zvonom. V místě a blízkém okolí se zachovaly i sakrální plastiky a boží muka, významný je morový sloup se sousoším Početí Panny Marie postavený v roce 1829 a restaurovaný v roce 1972. Na pseudokorintském sloupu stojí Panna Maria na zeměkouli a hadu a na nižších podstavcích jsou sochy sv. Václava a sv. Jana Nepomuckého.

Slatina nad Úpou je rodištěm spoluzakladatele prvního Českého kvarteta, violoncellisty Otty Bergera (1873–1897).

2) Samota Boušín

Boušín je nejstarším místem v obci Slatina nad Úpou. Osada vznikla při osídlování povodí horního toku řeky Úpy starobylým českým rodem erbu zlatého třmene. Po čtyřech příslušnících tohoto rodu, bratřích Ratiboru, Lutoboru, Heřmanu a Bohuši, byly podle tehdejšího zvyku pojmenovány osady Ratibořice, Litoboř, Heřmanice a Boušín (původně tedy Bohušín).

O Boušíně se zmiňuje ve své idylické knížce Babička i spisovatelka Božena Němcová, která prožila své dětství v nedalekých Ratibořicích. I Alois Jirásek si oblíbil boušínskou samotu a děj prvního dílu své kroniky U nás umístil právě sem. Kdo by neznal pátera Ondráška, židovku Justynku, kantora Šoltu, typickou postavu Doubenusa, pannu Aninku a včeličky dušičky!

Samotu dnes tvoří kromě kostela, fary a hřbitova čtyři chalupy sloužící převážně k rekreaci. Jedná se o idylické místo s čistou přírodou zvoucí k zastavení a odpočinku.

3) Boušínská studánka

Nad pravým břehem Úpy stojí kaplička postavená v roce 1779. Původně dřevěná stavba byla roku 1924 nově vyzděna, a to z peněz veřejné obecní sbírky.

K tomuto místu se váže pověst o zázračném uzdravení hluchoněmé dcery turyňského pána Jana Litobořského z Chlumu. Pověst popisuje Božena Němcová ve své povídce Babička.

4) Kostel a fara na Boušíně

O boušínské farnosti se zmiňuje zápis z roku 1350, kdy zde byl farářem Dětřich. Kostel pravděpodobně za husitských válek zpustl a farnost zanikla. Roku 1434 dal na jeho místě Jan Litobořský z Chlumu postavit nový, dřevěný kostel. Motívem tohoto činu bylo poděkování za uzdravení jeho hluchoněmé dcery. Tak vznikla na Boušíně mariánská tradice a Boušín se stal poutním místem. Dřevěný kostel zanikl během třicetileté války, kdy celé okolí zpustlo. Roku 1634 získal náchodské panství, včetně osady Boušín, mladý italský šlechtic Ottavio Piccolomini. Nabytý majetek byl císařským darem za účast na spiknutí proti Albrechtu z Valdštejna.

Ottaviův potomek Lorenzo dal v letech 1682–1692 zbudovat na Boušíně nový, zděný jednolodní kostel ve stylu venkovského baroka. Ten stojí v nezměněné podobě dodnes. Ke kostelu Navštívení Panny Marie přistavěla Lorenzova žena o tři desetiletí později faru. Na ni byl dosazen v roce 1730 farář Jiří Milota, zakladatel farní kroniky. Jeho nástupci působili v Boušíně nepřetržitě až do roku 1946. Od této doby je boušínská farnost spravována z Červeného Kostelce. Na boušínské faře působil v letech 1848–1850 i první kronikář Náchodská, vlastenecký kněz Josef Myslimír Ludvík.

Výše zmiňované Jiráskovo dílo popisuje mimo jiné příběh mladé židovky Justynky, podle níž se stezka za poznáním jmenuje. Justynka, židovka z Hronova, se rozhodla přestoupit ke katolické církvi a žádala hronovského faráře Zeidlera, aby ji připravil na křest. Kněz se obával problémů ze strany hronovských Židů, proto poslal v roce 1823 Justynku na boušínskou samotu ke svému příteli, faráři Ondráčkovi. Na Boušíně byla Justynka později i pokřtěna.

Na dvoře fary je rázovitý srub z konce 17. století, roubená stodola byla v roce 1967 zbourána.

5) Špetlův buk

Špetlův buk je podle měření z roku 1978 nejsilnějším bukem lesním ve východním Podkrkonoší. Při zmíněném měření byl obvod kmene 570 cm a výška stromu činila 29 m. Stáří stromu bylo odhadnuto na 300 let. Buk byl roku 1981 prohlášen památným stromem.

6) Odbočka slatinské Končiny

Část obce Slatina nad Úpou, na horním konci směrem k Mečovu s nádhernou vyhlídkou do krajiny, na Orlické a Jestřebí hory. Venkovská architektura je zastoupena roubenými chalupami.

Fotografie Květa Ležovičová, mapu připravil Miloš Kaválek. Podpořeno grantem Královéhradeckého kraje v roce 2004.

Další turistické informace Vám poskytne Informační centrum, Husovo náměstí 51, 552 03 Česká Skalice, tel: 491 453 870, elektronická pošta: info.cs@seznam.cz, internet: www.ceskaskalice.cz.

Do slatinských Končin chodíval za svými příbuznými Alois Jirásek, cestou se zastavoval na boušínské faře a studoval materiály z farní kroniky.

7) Bathildin stoleček

Tradiční místo k odpočinku a rozjímání na Bathildině cestě, kterou vybudoval majitel náchodského panství Wilhelm Karl August zu Schaumburg-Lippe (1834–1906). Název místa se váže ke skutečnosti, že sem s oblíbenou jezdívá z Ratibořic na koni jeho manželka, princezna Bathildis von Anhalt-Dessau (1837–1902).

8) Boušínská lávka

Podle dostupných mapových podkladů nechal lávku postavit majitel náchodského panství Wilhelm Schaumburg-Lippe v roce 1876 společně s hájovnou pro stolínské poleš. Od poslední rekonstrukce v roce 1948 lávka chátřala, a proto nezbylo, než ji na konci 20. století postavit znovu. Slavnostní otevření proběhlo 29. dubna 2000. Nosný smrkový trám dlouhý 20 metrů a průměru 40 cm, který byl na lávku použit, pochází z boušínských lesů. Autorem informační tabule vedle lávky je akademický malíř Jiří Škopek z Jaroměře.

V září 2002 způsobila víchřice pád mohutného buku, následkem čehož byla třetina lávky zničena. Díky úsilí Lesů České republiky byla ale téhož roku opravena. Tak bylo obnoveno spojení mezi obcí Slatina nad Úpou a městem Červený Kostelec.

Lávka je křižovatkou červeně značené turistické cesty Boženy Němcové z Havlovic do České Skalice, zeleně značené trasy z Červeného Kostelce na Boušín a žlutě značené stezky ve směru Mstětín, Olešnice, Brodský. Jedná se o nejkratší cestu pro pěší i cyklisty.

9) Žebrácká rokle

Rokle, která vznikla působením erozní činnosti vody, je vzdálena pouze 400 metrů severně od Červené Hory. Její pojmenování se v kronice této obce objevuje již v roce 1573 a je spojeno s pověstí o dvou tuláčích, kteří přišli o posvícení žebrot do Červené Hory. Když obešli celou ves, vyrazili okolo strže ke Mstětínu. Cestou se však nepohodli! U rokly se poprali, spadli do ní a zabili se.

10) Obec Červená Hora

Pojmenování obce bylo přeneseno z přírodního útvaru charakteristického svou železitou půdou. Na této hoře byl v letech 1253–1278 vystaven hrad Rothenburg (něm. Rot = červený, zrzavý). Současně s ním vznikla obec stejného jména.

Dominantou obce je kaplička z roku 1830, jejíž zvon byl využit pro válečné potřeby a nahrazen byl až roku 2002 díky veřejné sbírce. Zajímavostí je, že se v chalupě čp. 4 (na místě dnešního hostince) narodila Viktorie Židová (1792–1868), inspirace pro postavu Viktorky v Babičce Boženy Němcové. K obci se váže část děje z kroniky Aloise Jiráka U nás.